

اختلالات هویت جنسی دوران کودکی و نوجوانی

هویت جنسی عبارت است از احساس فردی مرد یا زن بودن که از سنین ۳ و ۴ شروع می‌شود. برای تشخیص اختلال هویت جنسی در *DSMIV* دو ملاک عمده وجود دارد که ملاک‌الف - همانندسازی قوی و مستمر با جنس مخالف و ملاک‌ب - احساس ناراحتی مستمر با جنس خود یا احساس نامتناسب بودن در نقش جنسی خود را شامل می‌شود.

شیوع این اختلال، از ۱۶-۲۰٪ در مطالعات همه‌گیرشناسی غیر رسمی متغیر بوده است. برای ارزیابی این اختلال می‌توان از گزارش والدین، روشهای رفتاری و فنون فرافکن استفاده کرد. از عارضه‌های همراه این اختلال می‌توان به افسردگی، آشفتگی‌های رفتاری و اختلالات شخصیت اشاره کرد. بین سوگیری جنسی و هویت جنسی رابطه قطعی نمی‌توان فرض کرد. در سبب‌شناسی این اختلال می‌توان به عوامل زیستی - روانی و اجتماعی اشاره کرد. در مدل نظری زاکر برادی و کواتیس، یک عامل عمومی که اضطراب کودک را افزایش داده و عوامل اختصاصی که به صورت پویا در درون خانواده یا کودک وجود دارند، به عنوان علل اصلی اختلال هویت جنسی معرفی شدند. برای درمان می‌توان از فنون رفتاری و روان تحلیلی و آموزش خانواده استفاده کرد، ولی کار با خود بیمار و درمان عارضه‌های همراه، از جمله، افسردگی و سایر مشکلات روانی - اجتماعی، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

واژه‌های کلیدی: اختلال هویت جنسی / (فتا) نقش جنسی / سوگیری جنسی

دکتر محمد رضا محمدی

فوق تخصص روانپزشکی کودکان و نوجوانان
دانشیار دانشگاه علوم پزشکی تهران
بیمارستان روزبه

فرزاد مؤمنی

کارشناس ارشد روان‌شناسی بالینی و
روان‌شناسی تربیتی و روان‌شناسی بالینی
بخش اطفال بیمارستان روزبه

فرزانه مهرابی

کارشناس روان‌شناسی بالینی

نشده است، طبقه بندی کرده است. در نوجوانان و بزرگسالان باید نوع تمایل جنسی نیز مشخص گردد که شامل: با تمایل جنسی نسبت به مذکور، با تمایل جنسی به هر دو جنس و بدون تمایل جنسی، می‌باشد.

برای تشخیص، دو شاخص عمدۀ وجود دارد:
شاخص الف - عبارت است از همانند سازی قوی و مستمر با جنس مخالف، نه فقط میل به هر گونه مزایای فرهنگی تصوری در مورد جنس مخالف و در کودکان با چهار یا بیش از چهار خصوصیت زیر تظاهر می‌کند:

۱- میل مکرر، یا اصرار بر این که متعلق به جنس مخالف است.

۲- در پسرها، ترجیح دادن لباس دخترانه یا تنلید ظاهر دخترانه، در دخترها، اصرار بر پوشیدن لباسهای قالبی مردانه.

۳- ترجیح دادن مستمر و مبرم نقشهای جنس مخالف در بازیها یا تخلیلات مستمر جنس مخالف بودن.

۴- میل شدید به شرکت در بازیهای کلیشه‌ای و تفریحات جنس مخالف.

۵- ترجیح دادن مبرم همبازیهای جنس مخالف.

در نوجوانان و بالغین، اختلال با علایمی بروز می‌کند نظیر، میل ابراز شده به جنس مخالف بودن، جازدن مکرر خود به عنوان جنس مخالف، میل برای مداوم شدن و زیستن به عنوان جنس مخالف یا اعتقاد براینکه دارای احساسات و واکنش‌های تپیک جنس مخالف است.

شاخص ب - احساس ناراحتی مستمر با جنس خود یا

1-Gender Identity	2-Gender role behavior
3-Fagot	4-Serbin
5-Gender Identity Disorder	
6-Heterosexual	7-Homosexual
8-Bisexual	9-Eroticallyattractive
10-Sexuallorientation	11-Zucker
12-Diagnostic and Statistical manual of mental disorder;4 edition	

هویت جنسی^(۱) عبارت است از احساس فردی مرد یا زن بودن که از سن ۴-۳ سالگی نمایان می‌شود. در حالی که نقش^(۲) جنسی به جنبه‌هایی از رفتار فرد اشاره می‌کند که با تعاریف فرهنگی مردانگی و زنانگی شکل می‌گیرند، شواهدی وجود دارند که رفتار نقش جنسی به دنبال برچسب زدن صحیح به خود به عنوان یک مرد یا زن پدید می‌آید.
(فاگوت^(۳) و همکاران ۱۹۸۶)

در بسیاری از کودکان بروز رفتارهای قالبی جنسی با توجه به نظر متفاوت نسبت به رفتارهای مناسب برای مرد یا زن، از سنین ۴-۵ سالگی شروع می‌شود. تغییر تدریجی و درک انعطاف‌پذیرتر در مورد رفتارهای ویژه و خاص زن یا مرد در سالهای اخیر مشاهده می‌شود. (سرین^(۴) و همکاران ۱۹۹۳). البته بسیاری از کودکان به فعالیتها ویژه جنس خود ادامه می‌دهند و فعالیتها ای را که مخالف جنس خودشان باشد و توسط کودکان همجنس به صورت افراطی صورت گیرد، نمی‌پذیرند.

اختلال هویت جنسی^(۵) اشاره دارد به برچسب زدن خود به عنوان دگر خواه جنسی^(۶) همجنس خواه^(۷) و دو جنسی^(۸). این اختلال که از جاذبه‌های عشق شهوانی^(۹) ناشی می‌شود، از دوران نوجوانی بروز می‌کند. سوگیری جنسی^(۱۰) نیز جاذبه‌های عشق شهوانی را توصیف می‌کند و معمولاً با هویت جنسی رابطه مستقیم دارد، جز در مواردی که احساس غیرقابل قبولی از عشق شهوانی وجود داشته باشد(زاکر^(۱۱) و همکاران ۱۹۹۵)

DSMIV^(۱۲) اختلالات هویت جنسی را به اختلال هویت جنسی در کودکان، اختلال هویت جنسی در نوجوانان و بزرگسالان و اختلال هویت جنسی که به گونه‌ای دیگر مشخص

دارد. (آختباخ وایدلبروک^(۱۳) ۱۹۸۳)

گزارش‌های مادران که از طریق چک لیست‌های استاندارد CBCL جمع‌آوری شده‌اند، نشان می‌دهند که ۶٪ پسران ۴-۵ ساله و ۱۱/۸٪ از دختران ۴-۵ ساله اغلب رفتارهایی شبیه به جنس مخالف از خود بروز داده‌اند و در حدود ۵٪ این دختران آرزو کرده‌اند که از جنس مخالف باشند. در مقابل، در کودکان ارجاع شده، گزارش‌های مادران می‌بین این بود که ۱۶/۳٪ از پسران ۴-۵ سال رفتارهایی شبیه به جنس مخالف داشته و ۱۵/۵٪ آنها آرزو کرده‌اند که از جنس مخالف باشند. در دختران ارجاع شده (مبتلا) مادران گزارش کردند که تمایل این دختران به رفتارهای جنس مخالف از شدت بالایی برخوردار است. این گزارشها میزان یا نسبت اختلالات GID را معین می‌کند و تنها نشان می‌دهد که این گونه رفتارها در نمونه‌های مراجعه کننده به کلینیک‌ها غیرمعمول و غیرعادی نیستند و متخصصان بالینی، بایستی به طور اساسی و منظم درباره علائم اختلالات هویت جنسی (GID) تحقیق نمایند تا بتوانند تعیین کنند که چه کودکانی به معیار یا شاخص این اختلالات نزدیکتر هستند. (زاکر برادلی^(۱۴) ۱۹۹۵)

نمونه‌های کلینیکی نشان داده‌اند که میزان پسران ۴-۵ ساله احتلالات هویت جنسی نسبت به دختران در حدود ۷:۱ (هفت پسر در مقابل یک دختر) است. گزارش‌های کلینیکی نشان داده‌اند که این گونه تفاوتها را نمی‌توان از طریق جمعیت‌شناسی مشاهده کرد. در بررسی همه گیرشناختی در سطح اجتماع چون دختران در بسیاری از مقیاسها نسبت به پسران از تمایلات بیشتری نسبت به جنس مخالف برخوردار بودند، نتیجه گیری شد که دختران بیشتر از پسران ۴-۵ ساله این نوع اختلالات هستند. در عین حال بروز این اختلالات وابسته به اجتماع و طرز برخورد بزرگسالان یا همگانان بین بیماران نسبت به تمایلات آنها به رفتار جنس مخالف است. در کلینیک

احساس نامتناسب بودن در نقش جنس خود. در کودکان، اختلال با هر یک از علایم زیر تظاهر می‌کند: در پسرها، اعتقاد بر اینکه آنت تناسی یا بیضه‌ها چیزهای نفرت آوری هستند یا از بین خواهند رفت، یا اعتقاد به این موضوع که بهتر است شخص آلت تناسی نداشته باشد، یا بیزاری نسبت به بازیهای خشن پسرانه و رد اسباب بازی‌ها و فعالیتهای کلیشه‌ای پسرانه؛ در دختران، امتناع از ادرار کردن در حالت نشسته یا عدم تمایل به رشد پستانها و شروع عادت ماهانه، یا بیزاری بارز نسبت به لباس معمول دخترانه.

در نوجوانان و بزرگسالان، اختلال با علایمی نظیر اشتعال دهنی در مورد زیست بردن صفات اولیه و ثانوی جنسی (مثل درخواست تجویز هورمونها، جراحی، یا سایر روش‌های تغییر فیزیکی مشخصات جنسی به منظور مشابهت با جنس مخالف) تظاهر می‌کند.

شاخص پ - اختلال، همزمان با یک اختلال فیزیکی دو جنسی بودن نیست.

شاخص ت - اختلال موجب ناراحتی قابل ملاحظه بالینی و تخریب در عملکرد اجتماعی، شغلی یا سایر زمینه‌های مهم می‌شود. (انجمن روانپردازی آمریکا، ۱۹۹۴)

همه‌گیر شناسی

مطالعات همه گیر شناسی رسمی در مورد شیوع و وقوع اختلال هویت جنسی (GID)^(۱۵) وجود ندارد. گستردگی و میزان شیوع این بیماری در بزرگسالان تقریباً شبیه به چگونگی و میزان شیوع این بیماری در کودکان است. تحقیق ساندبرگ^(۱۶) و همکاران ۱۹۹۳ نشان داد که میزان شیوع این اختلالات در کودکان بسیار پایین می‌باشد، البته ممکن است گاهی رفتارهایی مبنی بر تمایل به جنس مخالف بروز کند که خیلی غیرعادی و نامعمول نیست. گزارش‌های والدین براساس چک لیست رفتاری کودکان (CBCL) حاکی از آن است که محدودیت زیادی برای شیوع این اختلال وجود

GID، بسیار متفاوتند، زیرا آنها از کودکی رفتارهایی را که نشانه تمايل به جنس مخالف است، نشان نمی‌دهند (زاکر و برادلی ۱۹۹۵).

آسیب‌شناسی روانی همراه

آسیب‌شناسی روانی همراه از طریق سنجش گزارش والدین و معلم، مشاهده رفتار و تکنیکهای فرافکن مورد مطالعه قرار می‌گیرد. منظم‌ترین روش بررسی فرضیه‌ها در این زمینه، تجزیه و تحلیل چک لیست رفتاری کودک (CBCL) (CBCL) پسرانی که چار اختلالات هویت است. بررسی (CBCL) پسرانی که چار اختلالات هویت جنسی هستند، نشان داد که این پسران به طور متوسط نسبت به همیشلهای گروه کنترل، آشفته‌تر به نظر می‌رسند. (زاکر و برادلی ۱۹۹۵). پسران ۶-۱۱ ساله، نسبت به پسران ۴-۵ ساله‌ای که چار اختلال GID هستند و در ضمن تفاوت چندانی با گروه کنترل (همیشلهای خود) ندارند، بسیار آشفته‌تر می‌باشند. طبق گزارش‌های والدین و مریبان، آسیب‌شناسی روانی درونی شده^(۱) نسبت به آسیب‌شناسی روانی برونوی شده^(۲) بسیار بالاتر و پیشرفته‌تر است. دختران مبتلا به GID تقریباً در همان سطح چار آشفته‌گی بودند و ضمناً بیشتر در معرض آسیب‌های روانی درونی و برونوی قرار داشتند. نوجوانان ارجاع شده نیز تقریباً در همان سطحی که مادران گزارش داده بودند دارای آشفته‌گاهی رفتاری بودند و این مشکلات طبق CBCL آسیبهای روانی درونی و برونوی بودند.

کواتیس و پرسون^(۳) ۱۹۸۵ گزارش کردند که ۶۰٪ پسران ۲۵ ساله که چار اختلالات GID هستند با معیارهای اضطراب جدایی مورد معاينه قرار می‌گیرند. این نتایج توسط زاکر از طریق بررسی ۱۱۵ پسر مبتلا به مشکلات جنسی تأیید

زاکر و همکارانش، نسبت به شیوع این اختلال بسیار کمتر و در حدود ۱/۴٪ پسر در مقابل ۱٪ دختر بود. (زاکر و همکاران ۱۹۹۷).

ازیابی

از گزارش والدین، ارزیابیهای رفتاری و فرافکن برای سنجش شدت و وسعت اختلال هویت جنسی استفاده می‌شود. در ده سال گذشته وسائل ارزشیابی مورد بررسی قرار گرفته و روی تعدادی از کودکانی که دارای تمايلات جنسی مخالف هستند، مورد آزمایش قرار گرفته است؛ به طور کلی این اندازه گیریها از اعتبار تشخیصی خوبی برخوردار هستند. (گرین^(۴) ۱۹۸۷، ۱۹۹۲، زاکر و برادلی ۱۹۹۵) در مصاحبه با والدین، باید براساس ملائمهای رفتاری کلید که در DSMIV به آن اشاره شده، بررسی منظمی به عمل آید. برای اطمینان از گزارش والدین می‌توان با کودکان در مورد ناراحتیهای جنسی، رفتارهای مربوط به جنس مخالف و نگرش به تغییر جنسیت مصاحبه‌هایی انجام داد، ولی درک پویا از احساس بچه‌ها نسبت به خودشان و مراقبشان از اهمیت خاصی برخوردار است. (کواتیس^(۵) و همکاران ۱۹۹۱)

زاکر و برادلی در ۱۹۹۵ موارد ویژه‌ای از مصاحبه با کودکان گزارش کردند، در گزارش‌های آنها مشخص شد که کودکان دارای اختلال هویت جنسی، جهان را تهدید کننده می‌بینند و بودن در قالب جنس مخالف را باعث حفاظت، حمایت، قدرت، و همچنین عاملی برای از دست دادن مراقبان می‌دادند. نوجوانان با تشخیص GID به علت تعداد محدود نوجوانان مراجعه کننده به کلینیکها، کمتر به صورت منظم مورد ارزیابی قرار گرفته‌اند.

در DSMIV از یادگارپرستی و مبدل‌پوشی به عنوان اختلالاتی که در مردان مبتلا به دگر خواهی جنسی وجود دارد، نامبرده شده است. نوجوانانی که دارای تمايلات مبدل‌پوشی هستند، نسبت به نوجوانان مبتلا به اختلالات

1-Green

2-Coates

3-Internalizing Psycho pathology

4-Externalizing psychopathology

5-Person

کسانی که رابطه جنسی داشتند، به عنوان دوجنسی یا همجنس‌گرایی طبقه‌بندی شدند. در تجزیه و تحلیلی که در سال ۱۹۹۵ توسط زاکر و برادلی روی نوشتارهای علمی انجام شد، یک ارتباط بسیار قوی بین پیشرفت رفتارهای جنسی مخالف در کودکان و سوگیری جنسی به سمت همجنس‌گرایی مردانه و زنانه آنها در آینده مشاهده شد.

على‌رغم این ارتباط قوی، طبق پیگیری‌های گرین، (۱۹۸۷) نتایج به دست آمده از پژوهش‌های اخیر نشان می‌دهند که تعدادی از نوجوانان مبتلا به GID دگرخواه جنسی هستند، یعنی دارای علاقه به جنس مخالف می‌باشند. در برخی رفتارهای علمی بین مشخص شده که برخی از افراد همجنس‌گرا، رفتارهایی مبنی بر تمایل به جنس مخالف از خود بروز می‌دهند، این مسئله نشان می‌دهد که رابطه چندانی بین اختلالات GID و همجنس‌گرایی وجود ندارد و اختلالات GID آن‌گونه که بین مردم رواج دارد، به تنها نشان دهنده بروز رفتارهای همجنس‌گرایی نیستند. (زیگر، ۱۹۸۸^{۱۱}) گرین در سال ۱۹۸۷ اظهار داشت که تنها معده‌ودی از پسران (۱ نفر از ۴۶ نفر) دارای اختلالات GID، در بوجوانی و بزرگسالی، تمایلات و رفتارهایی مشابه جنس مخالف از خود بروز می‌دهند.

گرچه، گرین به این نتیجه رسید، افرادی که به طور پیوسته رفتارهایی مبنی بر تمایل به رفتار جنس مخالف از خود نشان می‌دهند، در آینده دچار همجنس‌گرایی می‌شوند، ولی به طور حتم نمی‌توان معین کرد که با کدام یک از متغیرها می‌توان اختلالات جنسی دوران نوجوانی را پیش‌بینی کرد.

در ارزیابی کلینیکی نوجوانان دارای اختلالات GID مشخص شد که والدین این نوجوانان نسبت به رفتارها و تمایلات نوجوانان خود به جنس مخالف، صبر و حوصله بیشتری به خرج می‌دهند، در حالی که والدینی که رفتار دقیق‌تری در برابر بروز حالات مختلف کودکان خویش دارند،

شد، پس از این کاملی از علائم بیماری را نشان دادند، نسبت به پسران فاقد این معیارها، دارای آشفتگی و پریشانی بودند. البته این نتایج، طبق صحبت‌های مادران این کودکان در یک برنامه مصاحبه استاندارد بود و ضمناً آسیبهای روانی بیرونی این بیماران نسبت به آسیبهای روانی در سطح بالاتری قرار داشت. (زاکر و دیگران ۱۹۹۶)

براساس مطالعات کواتیس و همکاران در والدین این کودکان نیز اختلالات روانی مشاهده شده است، گرچه، آسیب‌شناسی روانی والدین از نظر تشخیص علایم بیماری، بارز و آشکار نیست. مثلاً مادران فرزندان دچار اختلالات GID در سطح بالاتری سبب مدرن گروه کنترل دچار افسردگی و اختلال شخصیت مرزی هستند. (مارانتز^{۱۲} و کواتیس ۱۹۹۱) ضمناً نسبت بالاتری از دیگر اختلالات روانپزشکی در آنها دیده می‌شود (ولف^{۱۳} ۱۹۹۱). همچنین آسیب‌شناسی روانی بیشتری در چک لیستها و مصاحبه تشخیصی ساختار یافته از لحاظ سازگاری اجتماعی، افسردگی و خصومت، نسبت به مادران گروه کنترل نشان می‌دهند. (میچل^{۱۴} ۱۹۹۱)

گرچه پدران از نظر این اختلالات کمتر مورد تحقیق قرار گرفتند. ولی ول夫 (۱۹۹۱) در مصاحبه بالینی ساختار یافته‌ای که با ۱۲ نفر از پدران دارای فرزندان مبتلا به اختلالات GID انجام داد، به این نتیجه رسید که پدران، در سطح بالایی دچار سوءصرف مواد و افسردگی هستند.

(ابطه بین سوگیری جنسی و هویت جنسی)

این ارتباط در مطالعات آینده‌نگر پسران مبتلا به GID و همچنین از مطالعات گذشته‌نگر مردان و زنان مبتلا به همجنس‌گرایی، مشاهده شده است. در مطالعاتی که گرین ۱۹۸۷ انجام داد به این نتیجه رسید که ۷۵٪ از پسرانی که دارای ویژگی‌های جنس مخالف هستند، از سن ۱۹ سالگی دارای تمایلات دو جنسی یا همجنس‌گرایی می‌شوند و ۸۰٪

زنان مبتلا به ناراحتی CAH^(۱۵) (ناراحتیهای فوق کلیوی مادرزادی) در سطح بالایی است. این دختران یا زنان در سنین کودکی رفتارهایی از خود بروز می‌دهند که بیشتر شبیه رفتارهایی است که در پسران دیده می‌شود (برینباهم و هینس^(۱۶)). در سنین بزرگسالی دختران مبتلا به CAH کمتر در گیر دگرخواهی جنسی می‌شوند، و نسبت به گروه کنترل بیشتر رویاهای همجنس خواهی دارند. (دیتمن^(۱۷) و همکاران^(۱۸)). سایر تحقیقات زیستی، از جمله مطالعات ژنتیکی راجع به سوگیریهای جنسی، بیشتر دلالت بر وجود مؤلفه‌های ارشی و همچنین مؤلفه‌های محیضی مؤثر می‌کنند. (باینی و پیلارد^(۱۹)). هر شبرگر^(۲۰) و دیگران مدارک و دلایل ضعیفی از تأثیرات ارشی ارائه دادند. مطالعات ژنتیکی اخیراً در زمینه کروموزومها گسترش یافته است.

هامر^(۲۱) و دیگران (۱۹۹۳)، هیو^(۲۲) و همکاران (۱۹۹۵) بین برادران همجنس‌گرا یک هماهنگی خاص روى بخشی از کروموزوم X پیدا کردند، هرچند که در آزمایشهای دیگر چنین نتیجه‌ای به دست نیامد (ریس^(۲۳) و دیگران ۱۹۹۵). نسبت جنسی همشیرهای و ترتیب تولد، از زمرة متغیرهای جمعیتی می‌باشد که راجع به مردان همجنس خواه در بسیاری از نوشتارهای قدیمی مورد بررسی قرار گرفته است. این نوشتارها اخیراً مورد مطالعه مجدد قرار گرفته‌اند، نتایج به دست آمده فوق العاده حائز اهمیت می‌باشند. مشخص شده که مردان همجنس خواه و دارای اختلالات جنسی و همچنین پسرانی که مبتلا به اختلالات GID هستند، تمایل زیادی به خواهران خود دارند؛ معمولاً کودکان مبتلا به GID از لحاظ ترتیب تولد، فرزند چندم خانواده

مانع از ادامه یافتن این حالات و رفتارها در سنین نوجوانی فرزندشان می‌شوند.

در پیگیری زاکر و برادلی (۱۹۹۵) روی ۱۶ نوجوانی که دچار اختلال هویت جنسی بودند، ۳ نفر عالیم این اختلال را در سنین بزرگسالی نشان دادند، ۳ نفر دیگر مورد جراحی و درمان هورمونی قرار گرفتند، و بقیه نوجوانان مبتلا که برای ادامه درمان مراجعه به کلینیک نداشتند، به نحوی دچار اختلالات و مشکلات جنسی بودند.

سبب شناختی

تحقیقات زیست‌شناختی

مسئله هورمونهای جنسی والدین و تأثیر آن در شکل‌گیری رفتارهای بعدی جنسی و همچنین سوگیریهای جنسی فرزندان، از جمله تئوریهای حائز اهمیت بوده که طی سالیان طولانی مورد بررسی قرار گرفته است.

تأثیر واکنش استروژن مثبت از مهمترین شیوه‌های آزمایش فرضیه تأثیر هورمونی والدین در بزرگسالی کودکان است. (گلادو^(۲۴) و دیگران ۱۹۸۴) در زنان متمایل به رفتار جنس مخالف، هنگام تزریق استروژن، هورمون luteinizing در حد قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

از آزمایشهایی که روی مردان همجنس‌گرا و همچنین زنانی که با دارو یا جراحی جنسیت خود را تغییر داده بودند، نتایج کاملاً متناقض به دست آمد. (بین و پارسونز^(۲۵) ۱۹۹۳) همچنین تحقیقات آناتومی، اثر هسته دو شکلی^(۲۶) را در بروز رفتارهای جنسی در حیوانات مورد بررسی قرار دادند تا دریابند که آیا بین مردان و زنان همجنس خواه با مردان و زنان دگر خواه جنسی، تفاوت‌ها و شبههایی دیده می‌شود یا نه؟ (آل و گروسکی^(۲۷) ۱۹۹۲).

مطالعاتی که بر روی دختران و زنان مبتلا به ناراحتیهای فوق کلیوی مادرزادی انجام شد، دلایلی برای اثبات تئوری هورمونی فراهم آورد. مقدار آندروژن در رحم

1-Gladue	2-Byne and parsons
3-Dimorphic nucleus	4-Allen and Gorski
5-Congenital adernal hyperplasia	
6-Berenbaum and Hines	7-Dittman
8-Baily and Pillard	9-Hershberger
10-Hamer	11-Hu
12-Rice	

جنسی کودکان هنوز روش نیست، اگر چه در تحقیقات گذشته، مشخص شده که واکنش والدین نسبت به رفتارهای عادی کودکان مثبت است، در حالی که، نسبت به رفتارهایی که مختص جنس مخالف است، واکنش منفی از خود بروز می‌دهند. (فاغوت و لیباناخ ۱۹۸۹)

میچل ۱۹۹۱ به این نتیجه رسید، مادران دارای فرزندان پسر مبتلا به اختلالات GID، نسبت به سایر کودکان گروه کنترل، فرزندان خود را در بروز رفتارهای زنانه، نسبت به بروز رفتار مردانه، بیشتر مورد حمایت قرار می‌دهند. گرچه می‌توان تصور کرد که کودکان دارای اختلالات GID نیستند، واکنشهای والدین در مورد رفتارها و تمایلات جنسی خود چه واکنشی دارند، اما غیرمنطقی نخواهد بود که پذیریم، آزادگذاشتن فرزندان از نظر بروز رفتارهای جنسی، در طی مدت طولانی، باعث تثبیت آن رفتارها و شکل‌گیری هویت جنسی خواهد شد. اگر بخواهیم عواملی را که باعث تشدید رفتارهای جنس مخالف می‌شوند بر شماریم، بایستی عوامل فعل و مؤثر، وجود والدین، عوامل ذاتی، سرشی خود کودکان را در نظر بگیریم. (زاکر و برادلی ۱۹۹۵)

براساس مشاهدات کلینیکی مشخص شده که دو عامل فعال (پویا) وجود دارد که باعث می‌شود مادران نسبت به رفتارهای زنانه پسران خود واکنش مثبت بروز دهد. این عوامل عبارتند از، درک و دریافت از جنس زن، به عنوان عاملی تربیتی و اینکه اغلب مادران احساس می‌کنند در تربیت و پرورش فرزندان خود قصور نموده‌اند. مسئله دیگر رفتار خشن و پرخاشگری مردان یا پدران است که باعث پرخاشگری شدید مادران می‌شود. البته این ایده به طور تجربی مورد بررسی و آزمایش قرار نگرفته است.

از جمله عوامل مؤثر در وجود کودکان، به سطح فعالیت و ظاهر فیزیکی آنها می‌توان اشاره کرد. استولر^(۱)

هستند. (بالانچاردو شیردن ۱۹۹۲).

گرچه منطقی نیست که یک عامل بیولوژیکی بتواند به خودی خود باعث اختلالات GID شود، اما این طور به نظر می‌رسد که مدارک زیادی دال بر تأثیر چندین عامل بیولوژیکی بر بروز رفتارها و تمایلات جنسی وجود دارد؛ در حال حاضر نمی‌توان یک یا چند عامل را به عنوان علت معرفی کرد، و باید منتظر تحقیقات بعدی بود. براساس سطح بالای آسیب‌شناسی روانی درونی که در کودکان مبتلا به GID مشاهده شده و با توجه به تاریخچه اختلالات عاطفی و سوءصرف مواد در خانواده، می‌توان اختلالات و بی‌میشهی حسو-دستی و کنشهای استرسی و بازدارنده را از جمله عوامل مهمی دانست که باعث آسیب‌پذیری بیشتر کوکان GID می‌شوند. (برادلی ۱۹۸۵، کگان ۱۹۸۷ و همکاران ۱۹۹۵)

پسران با GID به تغییر محرك حسی حساسیت شدیدی نشان می‌دهند، به عواطف والدین خود نیز خیلی حساس هستند. این آسیب‌پذیری در برابر برانگیختگی بالا و حساس بودن به عاطفه، به صورت نامشخص مفهوم سازی می‌شود. ولی عامل مهمی در رشد GID می‌باشد. (زاکر و برادلی ۱۹۹۵)

مطالعات (وانی - اجتماعی)

ارجحیت والدین برای فرزند پسر یا دختر، بر رشد و پرورش کودک و ارزش او در خانواده مؤثر واقع می‌شود. گرچه هیچ مدرکی مبنی بر اینکه مادران دارای پسر مبتلا به GID، تمایل بیشتری به فرزند دختر داشته‌اند، وجود ندارد، ولی مدارکی وجود دارد که نشان می‌دهند والدین مایل بوده‌اند فرزند بزرگتر آنها دختر باشد. گرچه این آرزو به تنها نمی‌تواند در بروز و پیشرفت اختلالات GID مؤثر باشد، اما در بسیاری از مادرانی که دارای پسران GID هستند، دیده شده که نامیدی از داشتن فرزند دختر را در هنگام پرورش فرزندان پسر خود جبران می‌کنند (امپراتو، مک گینلی^(۲)، و زیگران ۱۹۷۹) توانایی والدین در شکل‌گیری رفتارهای

کودکان می‌شوند.

یک مدل نظری در سبب‌شناسی اختلال هویت جنسی GID

تحقیقات زاکر، برادلی ۱۹۹۵ و کواتسیس ۱۹۹۲ برای درک مسیر رشد اختلال GID، یک مدل نظری پویا فراهم کرد. در این مدل پویا، فرض می‌شود که یک عامل عمومی باعث افزایش عدم امنیت و یا اضطراب کودک درباره خود می‌شود و کودک در جستجو برای رفع این اضطراب، آسیب‌پذیر می‌گردد. عوامل عمومی دیگری که می‌توان به آنها اشاره کرد عبارتند از، تعیین کننده‌های موقعیتی که در واکنش به فشار روانی نقش دارند؛ مشکلاتی که در واستگی اولیه مادر و کودک وجود دارد و باعث عدم امنیت کودک می‌شود؛ عوامل خانوادگی یا موقعیتی که اضطراب کودک را افزایش می‌دهند. عوامل خاصی که کودک را احتمالاً مستعد رشد GID می‌سازند، اختلالاتی هستند که ریشه در عوامل پویای درونی والدین دارند و سطح تحمل آنها را در برخورد با رفتارهای مغایر با جنس فرزندشان، افزایش می‌دهند. و یا شاید ریشه در درون کودک داشته باشند (برای مثال سطح فعالیت یا حساسیت کودک). بدیهی است که این مدل نظری نیاز به اعتباریابی تجربی دارد، اما چارچوب مفیدی برای مداخلات درمانی فراهم می‌آورد.

درمان

گرچه شیوه‌های متفاوتی برای درمان اختلالات GID وجود دارد، اما، به علت نادربودن این بیماری، هیچ ارزیابی کترول شده‌ای در مورد بیماران درمان شده صورت نگرفته است. طبق بررسیهایی که از نوشتارهای علمی در سال ۱۹۸۵

۱۹۷۵ عنوان کرد، پسران دچار اختلالات GID اغلب جذاب‌تر از سایر کودکان می‌باشند. گرین در سال ۱۹۸۷ گزارش کرد که مادران دارای فرزندان GID، اغلب پسران خود را به عنوان یک کودک زیبا و شبیه یک دختر توصیف می‌کنند. در نمونه‌های کلینیکی مشخص شده که پسران دچار اختلالات GID نسبت به سایر پسران گروه کترول، دارای عکس‌های زیبا و جذاب‌تری هستند. بر عکس دختران مبتلا به GID نسبت به سایر دختران گروه کترول و طبیعی، جذابیت کمتر دارند. (فریدلی^(۱) و همکاران ۱۹۹۶)

براساس تحقیقی که گرین در سال ۱۹۸۷ راجع به پسران دارای تمایلات زنانه انجام داد و طبق گزارش‌های مادران این کودکان، نتیجه گیری شد که این مادران نسبت به مادران گروه کترول، اوقات کمتری را با پسران خود سپری می‌کنند؛ بین این مادران و پسرانشان جدایی بیشتری وجود دارد؛ و این پسران، نسبت به سایر پسران، بیشتر تحت کترول قرار می‌گیرند. ضمناً مادران پسرانی که دچار اختلالات GID هستند، در صد بیشتری از آسیب‌شناسی روانی از خود بروز می‌دهند (زاکر و برادلی ۱۹۹۵)

علاوه، پسران دارای اختلالات GID و استگی نایمن با مادران خود دارند. دختران نیز در ایجاد ارتباط با مادران خود دچار مشکل هستند و رابطه آنها، یک ارتباط ضعیف و بی‌اثر است. علت این مسئله، سطح بالای آسیب‌پذیری روانی از جمله افسردگی و اختلالات شخصیتی مادران است.

تحقیقات شرمن^(۲) ۱۹۸۵ راجع به پسران GID با استفاده از مقیاسهای فرافکن، نشان داد که این پسران، رابطه خود را با پدرانشان، یک ارتباط دور، منفی و توأم با نزاع ذکر کردن. همچنین، تحقیق استولر در مورد پسران با تمایلات زنانه و مردان همجنس خواه به متغیر فاصله زیاد بین پدر و پسر در سبب‌شناسی اشاره کرد. روی هم رفته، کلیه گزارش‌های مربوط به آسیب‌شناسی روانی والدین و شواهد دیگر، مؤید این مطلب هستند که رابطه دور یا عدم رابطه نزدیک، از جمله عواملی هستند که موجب اضطراب و در نهایت GID در

شرکت دادن والدین در درمان کودکان ارائه نمودند که حاکی از این مسأله است که حالت‌های انزواطلبی و گوش‌گیری از اجتماع، همچنین، ناراحتی از اختلالات و مشکلات فرزندان در این والدین کاهش یافته است.

البته، شیوه‌های درمان حمایتی بیماران توسط بسیاری از نویسندها مورد بحث و انتقاد واقع شده است، زیرا آنها معتقدند که این شیوه‌ها در نوجوانان با ایجاد یک حالت همجنس گرایی همراه است. در درمان نوجوانان GID حمایتها بیشتر برای درمان افسردگی و سایر مشکلات روانی و اجتماعی پیچیده ضروری است. برخی از نوجوانان در دوزخی که از تمایلات شدید آنها به رفتار جنس مخالف نشأت می‌گیرد، باقی می‌مانند؛ عده‌ای دیگر، بویژه نوجوانان بزرگتر و کسانی که در اوایل بزرگسالی قرار دارند، حالت فعال تری به خود می‌گیرند و در این جهت (رفتارهای جنس مخالف) عمل می‌کنند. برخی دیگر نیز دائمًا چار حالت انزواطلبی و طرد از اجتماع هستند و در فعالیتها اجتماعی نرمال نوجوانی شرکت نمی‌کنند. در این گونه موارد و در صورت ادامه یافتن تمایلات جنسی، می‌توان از شیوه‌های درمانی بزرگسال استفاده کرد. (بلانچارد و استینر^(۴) ۱۹۹۰)

به عمل آمد، مشخص شد که بعضی از این شیوه‌ها در مورد برخی از کودکان و بخصوص والدین آنها، مؤثر بوده و باعث کاهش این اختلال شده است. بعلاوه، زاکر در سال ۱۹۸۵ طبق پیگیریها و تحقیقاتی که در طی یک سال به عمل آورد، به این نتیجه رسید که مقدار این اختلالات و رفتارها بعد از درمان کاهش پیدا کرده است.

در نوشهای علمی گذشته، شیوه‌های رفتاری برای کاهش رفتارهای جنسی مخالف مورد تأکید قرار گرفته است. (ریکرز^(۱) ۱۹۷۷). در این روشهای رفتارها و تمایلات جنس مخالف با عدم تشویق روبرو می‌شوند، و موقعیتها برای پرورش مهارت‌ها و دوستی‌های مختص یک جنس فراهم می‌شود که در آن، فرضًا بیمار پسر، اوقات بیشتری را با پدر و بازی با همسالان هم جنس خود سپری می‌کند. (می‌بروباهالبروگ^(۲) ۱۹۹۳) از روشهای دیگر، روش درمان تحلیلی است. این روش، شدیداً بر خانواده متمرکز می‌شود و عواملی را که باعث افزایش بروز صفت‌های ویژه در یک جنس شده‌اند، درهم می‌ریزند. (زاکر و کواتیس^(۳) ۱۹۹۲) در مورد بچه‌های کوچکتر، توجه عمدی به والدین و آموزش آنهاست، تا آنها بتوانند حساسیت کودکان خود را نسبت به بحث در این مورد، بهتر درک کنند، و فرزندان را بیشتر متوجه ارزش وجودی خود به عنوان یک پسر یا دختر نمایند، و بچه‌ها توجه بیشتری به همجنسان خود داشته باشند. برای برخی خانواده‌ها، کارها و آموزش‌های ویژه بیشتر و شدیدتری راجع به خانواده یا مادر باید انجام گیرد.

در بچه‌های بزرگتر که چار اختلالات GID هستند باید شیوه‌های درمانی ویژه‌ای برای معالجه رفتارها و اختلالات نسبت به جنس مخالف، رویاپردازی و تخیلات پیش از حد، در نظر گرفته شود. ضمناً، در حین درمان باید از عصبانیت و خشونت اجتناب شود. همچنین عزت نفس پایین که بازتاب برخوردهای خانواده و دوستان است باید افزایش یابد، در غیر این صورت، آنها نسبت به درمان واکنش منفی نشان می‌دهند. اخیراً پلیک و اندرسون^(۴) ۱۹۹۳ گزارش‌هایی از

- Achenbach Tm. Edellbrock C(1983). Manuel for the child behavior checklist and Revised child Behavior profile. Bulington University of vermon Department of psychiatry.
- Allen ls. Gorski RA (1992). Sexual Orientation and the size of the anterior commissure in the human brain.proc Natl Acad sci USA 89:7199-7202.
- American psychiatric Association (1994). Diagnostic and statistical Manual of Mental Disorders,4th edition (DSM-IV). Washington, Dc: American psychiatric Association.
- Bailey Jm. Pillard Rc (1991). Agenetic study of male sexual orientation. Arch Genpsychiatry 48: 1086-1096
- Berenbaum SA.Hines (1992). early and rogens are related to childhood Sex-typed toy perferences. Psychol sci 3:203-206
- Blanchard R. sheridan Pm (1992). Sibship size sibling sex ratio, birth order, and parental age in homosexual and nonhomosexual gender dysphorics. J Nerv ment Dis 180:40-47
- Blanchard R. steiner BW,eds (1990).clinical management of Gender Identity Disorders in children andAdults Washington. Dc: American Psychiatric press.
- Bradley SJ (1985). Gender disorders in childhood: G formulation-In . Gender Dysphoria: Development, Research, management. steiner BW,ed.Newyork: plenum,pp 175-188
- Byne W,persons B(1993). Human sexual orientation: the biologic theoris reappraised. Arch Gen psychiatry 50:228-239
- Coates S(1992). the etiology of boyhood gender identity disorders: and integrative model,in:Inter face of psych. analysis and psychology. Barron JW, Eagle MN, Wolitzky DL.. eds. Washington, DC: American psychological Association, pp 245-265
- Coates S. friedman RC. Wolfe S(1991). the etiology of boyhood gender identity disorder:a model for integrating temperament, development, and psychodynamics. psychoanal Dialogues 1:1481-523
- Coates S person ES (1985). Extreme boyhood femininity isolated behavior or pervasive disorder? J Am Acad child psychiatry 24:702-709
- Dittmann RW,Kappes MF Kappes MH (1992). Sexual behavior in adolescent and adult females with congenital adrenal hyperplasia psychoneuroendocrinology 17:153-170
- Fagot BI. leinbach MD (1989). the young child's gender schema: environmental input, internal organization. child Dev 60:663-672
- Fagot BI, leinbach MD, Hagan R(1986).Gender labling and the adoption of sex-typed behaviors.Dev psychol 22: 440-443
- Fridell SR, Zucher KJ, Bradley SJ, maing DM (1996). physical attractiveness of girls with gender identity disorder. Arch sex Behar 25: 17-31
- Gladue BA. Green R, Hellman RF (1984). Neuroendoerine response to estrogen to and sexual orientation.science 255:

1496-1499

- Green and sexual Identify conflict in children and Adults. New yourk:Basic Book.
- Green R (1974). the "sissy Boy syndrome" and the Development of Homosexuality. New Haven, CT:Yole university press.
- Hamer DH, Hu magnuson VL,HU N, Pattatucci AMI (1993). A linkage between DNA Markers on the X chromosome and male sexual orientation. science 261:321-327
- Hershberger SI., Lykken D, McGue M(in press). A twin registry study of male and female sexual orientation.J sex Res
- Hu s, pattatucci AMI, patterson C et al,(1995) Linkage between sexual orientation and chromosome Xq28 in males but not in females. Nat Genet 11:248-256
- Imperato - McGinley J, peterson RL, Gautier T, spina F (1979). Androgens and the evolution of male-gender identity among male pseudohermaphrodites with 5 - alpha reductase deficiency. N Engl J Med 300: 1233-1237
- Kagan J, Reznick JS, snidman N(1987), the physiology and psychology of behavioral inhibition in children. child Dev 58: 1459-1473
- Mauritz S, Contes S(1991). mothers of boys with gender identity disorder a comparison of matched controls. J Am Acad child Adolesc Psychiatry 30:310-315
- Meyer - Bahlburg HEE (1993b). Gender identity disorder in young boys, an treatment protocol. paper presented at the XIII International symposium on Gender Dysphoria. New York.
- Mitchell JN (1991). Maternal influences on gender identity disorder in boys: searching for specificity. Doctoral dissertation, york university, Downview, ontario, canada
- Pleck RP, Anderson DA (1993). Group psychotherapy for parents of boys with gender identity disorder of childhood. poster presented at the meeting of the international Academy of sex Research,pacific Grove, CA,22
- Rekers GA (1977). Assessment and treatment of childhood gender problems. In clinical child psychology. Vol 1. Lahey BB, Kazdin AE, eds. New york, plenum, pp 276-306
- Rice G, Andersop C,Risch N, Ebers G(1995). male homosexuality: absence of linkage to micro satellite markers on the X chromosome in a canadian study poster presented at the meeting of the International Academy of sex Research. provincetown, MA
- Sandberg DF, Meyer - Bahlburg HEE, Ehrhardt AA, Yager JJ (1993). the prevalence of gender - atypical behavior in elementary school children. J Am Acad child Adolesc psychiatry 32:306-314
- Serbin LA, Powlshtai KK, Gulko J (1993). the development of sex typing in middle childhood mongr soc child Dev 58 (2,serial No,232)
- Sherman RF (1985). separation conflict ad a component of Severe gender identity confusion in schoolage boys. Doctoral dissertation,Adelphi University, Garden city,NY

- Wolfe SM (1990), psychopathology and psychodynamics of parents of boys with a gender identity disorder of childhood. Doctoral dissertation, city university of New York.
- Zucker KJ (1992), Gender identity disorder. In: child psychopathology: Diagnostic Criteria and Clinical Assessment, Hooper SR, Hynd GW, Mattison, RE, eds. Hillsdale, NJ: Erlbaum, pp 305-342.
- Zucker KJ, Bradley SJ (1995), Gender Identity disorder and Psychosexual Problems in children and Adolescent. New York: Guitford
- Zucker KJ, Bradley SJ, Lowry Sullivan CB U996 al, traits of separation anxiety in boys with gender identity disorder. J AM Acad child Adolesc Psychiatry 35: 791-798
- Zucker KJ, Bradley SJ, Sanikhani M (1997), Sex difference in referral rates of children with gender identity disorder. some hypotheses. J Abnorm child Psychol 25:217-227
- Zuger B (1988). Is early effeminate behavior in boys early homosexuality? Compr Psychiatry 29:509-519